

κυκλαδικά θέματα

ΧΡΟΝΟΣ Β'
ΤΕΥΧΟΣ 8

γράμματα • ιστορία • πολιτική • επίκαιρα

της του για τη Σύρα και την ιστορία της, αλλά και το μέγεθος της προσφοράς του στην ιστορική επιστήμη. Όσο κι αν συμερίζομαι — γιατί αυτή, δυστυχώς, είναι η αλήθεια — τη θλιβερή διαπίστωσή του, πως οι Συριανοί που ενδιαφέρονται για την ιστορία και την πνευματική παράδοση του τόπου τους απόμειναν λίγοι, δεν παύω να αισιοδοξώ και να προσβλέπω μ' εμπιστοσύνη στη νέα γενιά. Προς αυτή την κατεύθυνση πρέπει να στραφούν, χωρίς πολιτικές επιρροές και σκοπιμότητες όσοι κρατούν στα χέρια τους το μέλλον του τόπου μας, εγκαταλείποντας κάθε σπατάλη χρόνου και χρήματος γι' α-

νώφελα και αντιπνευματικά σχέδια-σματα.

Η Σύρα έχει έναν πνευματικό οδηγό της του αναστήματος του Ανδρέα Δράκκη. Διαθέτει μια πλούσια πνευματική παράδοση. Δεν είναι δύσκολο λοιπόν, να ξαναπάρει τη θέση που κατείχε, με λαμπρούς εκπροσώπους, στα Νεοελληνικά Γράμματα. Το τόσο σημαντικό και άξιο έργο του λαμπρού ιστορικού μας άς το γνωρίσουν, ας το μελετήσουν κι ας το εγκολπωθούν όσοι ενδιαφέρονται για την πνευματική ανάπτυξη και πρόοδο της Σύρου, που πρέπει σύντομα να ξαναγίνει κυψέλη πνευματικής δημιουργίας.

Σίμος Μιλτ. Συμεωνίδης
ΑΝΤΑΡΣΙΑ ΙΕΡΕΩΝ
ΚΑΙ ΠΟΙΜΝΙΟΥ ΤΗΣ ΣΙΦΝΟΥ
ΚΑΤΑ ΤΟΥ ΑΡΧΙΕΠΙΣΚΟΠΟΥ ΦΙΛΑΡΕΤΟΥ (1684)

Στα αρχεία της Propaganda Fide Sacra του Βατικανού, υπάρχει μια πολύ ενδιαφέρουσα αλληλογραφία, που αναφέρεται σε σπουδαιότατα γεγονότα, τα οποία έλαβαν χώρα στη Σίφνο κατά το 1684 μεταξύ ορθοδόξου ποιμνίου και του αρχιεπισκόπου του. Η αφορμή προϋπήρχε από της εποχής του αρχιεπισκόπου Τιμοθέου (5 Ιουνίου 1674 - Ιανουαρίου 1678), ο οποίος είχε βρεθεί σε δύσκολη οικονομική θέση και δεν μπορούσε να πληρώσει τις πατριαρχικές φορολογίες. Ο διάδοχός του Φιλάρετος (προ Μαΐου 1678 - τέλη 1685), προκειμένου να πληρώσει το χρέος, επιβάρυνε ιδιαίτερα το ποίμνιο, το οποίο, με επικεφαλής 25 εφημερίους, 2 επιτρόπους και 7 προκρίτους του Κοι-

νού, αποφάσισαν να αντιδράσουν δυναμικά. Εν όψη δε του νέου βενετουρκικού πολέμου και του κατάπλου του βενετικού στόλου στα νησιά, ήλθαν σε συνεννόηση με τον καθολικό επίσκοπο Μήλου Ιωάννη Αντώνιο Καμίλλη και του ζήτησαν να αναλάβει τη διοίκησή τους, αλλά «κατά το ρητό» τους, δηλαδή κατά το ορθόδοξο δόγμα τους. Με τον τρόπο αυτό ήθελαν να εκβιάσουν τα πράγματα, ώστε να γλυτώσουν τις οικονομικές υποχρεώσεις τους και να περιορίσουν τις αυθαιρέτες και πρόσθετες φορολογίες με τις οποίες τους επιβάρυνε ο αρχιεπίσκοπος.

Μετά τη συνεννόηση με τον Καμίλλη, του έστειλαν τη δημοσιευόμενη ε-

δώ επιστολή, ζητώντας του «να ήμεστεν κάτω εις την υπόταξίν του».

Ο Καμίλλης θεώρησε ότι ήταν μεγάλη ευκαιρία να εκλατινισθούν σιγά-σιγά οι ορθόδοξοι αυτοί «αποστάτες» της Σίφνου, τους οποίους ανεβίβαζε σε 3.000 περίπου ψυχές, και άρχισε να βομβαρδίζει κυριολεκτικά με επιστολές το Βατικανό, ζητώντας να παρέμβει στο Βενετό Ναύαρχο για να εμποδίσει τον ορθόδοξο αρχιεπίσκοπο να τιμωρήσει ιερείς και ποιμνιο με αφορισμούς και άλλες εκκλησιαστικές ποινές για την ενέργειά τους, ώστε ανενόχλητα να τεθούν υπό τη διοίκησή του.

Αντίγραφο της ανωτέρω επιστολής των Σιφνίων έστειλε στο Βατικανό, καθώς και αντίγραφο της επίσημης νοταριακής συμφωνίας που έκανε μαζί τους τον Σεπτέμβριο του ίδιου χρόνου με τον τίτλο «Τόμος απαρασάλευτος εις τους αιώνας γενόμενος ανάμεσον εις τον πανιερώτατον μονσινιόρ Ιωάννην Αντωνίου Καμίλλη και τους αιδεσίμους ιερείς της Σίφνου». (Όλα αυτά τα έγγραφα θα δημοσιεύσω προσεχώς σε ειδική μελέτη μου). Εν πάση περιπτώσει η Ρώμη δεν έλαβε θέση επί του ζητήματος, μια και οι ορθόδοξοι δεν δήλωσαν άμεση προσχώρηση στον καθολικισμό και αφού ο βικάριος Σίφνου Francesco Lorendano την ενήμερωσε ότι οι ενέργειες των ορθοδόξων δεν απέβλεπαν παρά μόνο στον εκβιασμό του αρχιεπισκόπου τους και δεν είχαν πρόθεση να ασπασθούν το καθολικό δόγμα.

Το δημοσιευόμενο ευθύς αμέσως έγγραφο βρίσκεται στο Αρχείο της Propaganda, στην κατηγορία SC. ARCIP. Φακ. Νο 5, φ. 22 RV, όπου και άλλα σχετικά έγγραφα.

«Έκλαμπρώτατε, αιδεσιμώτατε και λογιώτατε άγιε δεσπότη κύριε Ιωάννη

άντωνιε, μύλου και κιμούλου, επίσκοπε και σίφνου πρόεδρε, την πανιερώτητά σου προσκινούμεν έμοις οι υπογεγραμμένοι ιερείς της Σίφνου:

Θορώντας έμεις τόν πατρικόν πόθον του μακαριωτάτου και πολλυχρονεμένου πάπα της πρεσβυτέρας Ρώμης, όπου έπροσύβαλεν και ανάγκασεν Βασιλείς και την Γαληνωτάτην αυθεντίαν των Βενετών να σικώσουν πόλεμον του κοινου έχθρου των χριστιανών, διά να έλευθερώση τώ Γένος και την εκκλησίαν μας από τόσων χρονών τυραννικήν σκλαβίαν, έγκαρδιωθήκαμεν εις την αγάπην της μακαριωότηός του και γεμάτοι από εύλαβιτικήν προσκίνησιν επιθυμίσαμεν να ήμεστεν από κάτω εις την υπόταξίν του. και μάλιστα μην ήμπορώντας πλιά να υποφέρωμεν τὰ άβάστακτα βάρητα και άστοτον κυβέρνησιν, όπου μās κάμνουν οι έδικοί μας επίσκοποι, οι ρωμέοι, οι όποιοι μόνον εις τὸ συμφέροντος στοχάζονται και ποσώς διά την σωτηρίαν των ψυχών μας δέν εγνιάζονται. "Οθεν, κατέχοντας έμεις και γνωρίζοντας από χρόνους την άρετήν και καλοκαγαθίαν της πανιερώτης σου και την πράξιν σου εις τὰ πάντα του ρίτου μας, σε παρακαλούμεν και διαλέγομέν σε διά ποιμένα μας και παρραδιδόμεστεν από κάτω εις την οδηγίαν σου να μās κυβερνάς κατά τὸ ρήτο μας και κατά ταίς καλάις τάξαις της Έκκλησίας μας, τάζοντάς σου και τάζοντας όμοίως με όρκον μας του άνωθεν μακαριωτάτου να μην εύγομεν και να μην σαλέψομεν ποτε από τούτην την απόφασιν και ύπόσχεσιν όπου κάμνομεν, και θέλομεν παρακαλέσει τόν ύψηλώτατον και έξοχότατον άφέντην Καπητάν Γενεράλε να βεβαιώση με ύψηλώτατόν του επιχήριμα την γνώμην μας, έλπίζοντας να μην λίψη έπειδή και ήμεστε από έλεημοσύνην Θεου τώρα από κάτω από την αυθεντίαν της Ρεπούμη

πλικας, νὰ μᾶς μετρήση καὶ ἐμᾶς καὶ νὰ μᾶς καταστήσῃ σὰν τοὺς ρωμαίους ὁποῦ εἶναι τὴν σήμερον εἰς τὴν Τήνο καὶ ἄλλοτες ἦτον εἰς τὴν Κρήτην, διὰ νὰ ἔχωμεν μεγαλύτερην κράτιξην νὰ παρακαλοῦμεν τοῦ Θεοῦ νὰ δίδει νίκην τοῦ ἄνωθεν ὑψηλωτάτου καὶ μακροήμερουσιν τῆς πανιερωτήσου, τῆς ὁποίας τὴν ἀξία δεξιὰ εὐλαβῶς ἀσπαζώμεσταν.
Σίφνος, ἰουλίου: 29:1684.

προτοπαπας σίφνου
χορεπίσκοπος σίφνου
παπα ἀρσένιος
προτέκδικος σίφνου
ἱερομνύμων σίφνου
παπα Ἰω(άννης) τρουλίδης
παπα ἱερώνυμος ρούσος
παπα νηκολὸς ρούσος
παπα νηκολὸς κιμινῆς
παπα Γεώργης ἀλημπερτής
παπα ἀντόνης ζαμπέλης
παπα ζανῆς τρουλίδης
παπα νηκόλας Καζᾶς
παπα νηκολὸς μπουτέρος

παπα Ἰω(άννης) Τραντάφυλος
παπα ἀντώνης κρητικὸς
παπα ἀποστόλης Γοζαδίνος
παπα Ἰω(άννης) νταμισίνας
παπα Ἰω(άννης) Κάζας
παπα ἀποστόλις σιργουζῆ
παπα Ἰω(άννης) κατζαρίδης
παπα ἀντώνης Θωμᾶς
ἀρχιμανδρίτης νεκτάριος
παπα Γιανούλης ζαμπέλης
παπα Θεοφάνης ντουλφίς
ἀντώνιος πρακτικὸς καὶ ἐπίτροπος
ἀντώνιος παπα λούκα καὶ ἐπίτροπος
ἀπόστολος ρούσος
Γεώργης μουσελίμης
μπατῆς Γοζαδίνος
ἀπόστολος ζαμπέλη
νηκόλας ράφος
Ἰω(άννης) Παργινὸς
ἀναγνώστης Κιμῆνης

Γεώργιος ἀναγνώστης Τουλάκης νοδάρος καὶ καντζυλιέρης τῆς Σίφνου παρακληθεῖς ἔγραψα».

Ἅγιος Ἰωάννης ὁ Χρυσόστομος (Φυτειὰ) Σίφνου. Σχέδιο Φιλίου Τριανταφύλλου.